

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1616/2025
12.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., Град ..., чији је пуномоћник Игор Туркамновић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Јелена Митровић, адвокат из ..., ради развода брака, по тужби малолетних тужила ВВ и ГГ, обе из ..., Град ..., чији је законски заступник АА, мајка, а пуномоћник Анђелија Правица, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., ради лишења родитељског права и по противтужби туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Јелена Митровић, адвокат из ..., против тужиле-противтужене АА из ..., Град ..., ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 317/24 од 09.10.2024. године, у седници одржаној 12.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца ББ изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 317/24 од 09.10.2024. године, у делу става првог изреке којим је одбијена као неоснована жалба туженог-противтужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Јагодини П2 226/22 од 01.03.2024. године у ставовима првом, четвртом, петом и шестом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П2 226/22 од 01.03.2024. године, ставом првим изреке обавезан је тужени ББ да на име свог доприноса за издржавање малолетне ћерке ВВ плаћа месечно 12.000,00 динара а издржавању малолетне ћерке ГГ месечно 10.000,00 динара почев од 15.07.2020. године као дана подношења тужбе до 01.09.2023. године, а након тога па убудуће на име доприноса издржавања малолетне ћерке ВВ месечни износ од 16.000,00 динара а малолетне ћерке ГГ 14.000,00 динара, све док таква обавеза траје или се не измени, најкасније до 05. у месецу за текући месец, са законском затезном каматом на сваку доспелу а неисплаћену рату од доспелости до исплате, на текући рачун законског заступника малолетне деце, мајке

АА. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев за издржавање малолетне деце преко досуђених до тражених месечних износа од 35.000,00 динара за малолетну ВВ и од 30.000,00 динара за малолетну ГГ, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев малолетних тужила ВВ и ГГ којим су тражиле да се тужени у потпуности лиши родитељског права, као неоснован. Ставом четвртим изреке, тужени ББ делимично је лишен родитељског права над својим малолетним ћеркама ВВ, рођеном ... године и ГГ, рођеном ... године, у делу права на одржавање личних односа. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев туженог-противтужиоца ББ којим је тражио да се тужила-противтужена АА у потпуности лиши родитељског права и да се обе малолетне ћерке ставе под привремено старатељство. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужени-противтужилац тражио да се одреде мере заштите према малолетној ВВ и малолетној ГГ, да се привремено забрани одржавање личних односа АА са малолетном децом, као неоснован. Ставом седмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 317/24 од 09.10.2024. године, ставом првим изреке одбијене су као неосноване жалбе тужиле АА и туженог ББ и првостепена пресуда потврђена у ставовима 1., 2., 4., 5., 6. и 7. изреке. Ставом другим изреке, одбачена је жалба тужиле АА изјављена против првостепене пресуде у ставу првом изреке, као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу којим је усвојен тужбени и одбијен противтужбени захтев, тужени-противтужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених у поступку пред другостепеним судом, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Ревизија је дозвољена по одредбама члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и члана 208. Породичног закона („Службени гласник РС“ бр. 18/05, 72/11 и 6/15), па је Врховни суд испитао правноснажну пресуду у побијаном делу у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не конкретизују релативно битне повреде одредаба парничног поступка од стране другостепеног суда које би биле од утицаја за доношење законите и правилне одлуке. Другостепени суд је у уводном делу побијане пресуде правилно означио процесну улогу странака које су учествовале у поступку, а овај пропуст првостепени суд у пресуди од 01.03.2024. године може отклонити у свако доба по члану 362. ЗПП. На потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право.

У току ове парнице, коју је тужила покренула 15.07.2020. године, правноснажном пресудом од 05.04.2022. године разведен је брак тужиле АА и туженог ББ, закључен 15.07.2008. године и њихове малолетне заједничке ћерке ВВ, рођена ... године и ГГ, рођена ... године поверене су на самостално вршење родитељског права мајци.

Према утврђеном чињеничном стању, након фактичког прекида заједнице живота 03.07.2020. године, када је туженом изречена хитна мера заштите од насиља у породици забраном комуникације и удаљењем из стана, малолетне ћерке са мајком живе у породичној кући њених родитеља у селу Потребе малолетне ВВ до поласка у ... школу 01.09.2023. године утврђене су на месечни износ од 20.000,00 динара, а малолетне ГГ од 18.000,00 динара. Након тог периода, потребе малолетне ВВ утврђене су на месечни износ од 26.000,00 динара, а малолетне ГГ од 24.000,00 динара. Мајка деце је запослена, са месечним примањем у време подношења тужбе 33.000,00 динара и актуелним примањем од 53.000,00 динара, других прихода нема, нити обавезу издржавања трећих лица. Тужени живи у свом стану у ..., запослен је са месечним примањем у време подношења тужбе од 90.000,00 динара и актуелним примањем од 150.132,00 динара. Осим стана у ком живи има и стан који је наследио од родитеља, нема обавезу издржавања трећег лица. По привременој мери од 01.02.2021. године доприноси издржавању малолетних ћерки месечним износом од по 10.000,00 динара. Од престанка заједнице живота лични контакт оца и малолетних ћерки догодио се само једном приликом на улици, када им је он пришао и загрлио млађу ћерку, којом приликом је старија ћерка одбила контакт уз дрхтање. Малолетне ћерке вербализују да имају страх годинама уназад од оца због психичког и физичког малтретирања, да се он љути на сваку ситницу. По мишљењу дечјег психолога није упутно одређивање одржавања личних односа оца и деце, пошто нема елемената за закључак да је на формирану страх деце утицала мајка. Имајући у виду да је старија ћерка узраста преко 15 година и да изричито одбија контакте са оцем, у чему јој се придружује и млађа ћерка, орган старатељства доставио је мишљење да је у најбољем интересу малолетне деце да се отац делимично лиши родитељског права у погледу права на виђање са децом.

Са полазиштем на овако утврђене чињенице нижестепени судови налазе да је тужени, на основу одредби члана 160. Породичног закона у обавези да доприноси дечјем издржавању у досуђеним износима, имајући у виду утврђене потребе деце примерене њиховом узрасту и материјалним приликама породичног домаћинства у коме живе, са једне стране и могућности туженог, са друге стране. Са полазиштем одредбе чланова 78., 81. и 82. Породичног закона нижестепени судови одлучују о супротстављеним захтевима за лишење родитељског права, као и захтеву туженог-противтужиоца да се мајци привремено забрани одржавање личних односа са малолетном децом. По оцени судова утврђене емотивне релације и мишљење малолетне деце, који су резултат претрпљеног страха развијеног у току заједничког живота супружника, као и чињеница да током протеклог времена ни у контролисаним условима није дошло до одржавања личних односа, при чему старија ћерка која је навршила 15 година те односе изричито одбија, чине основаним захтев за делимично лишење родитељског права оца у погледу права на одржавање личних односа са малолетном децом, која су поверена на самостално вршење родитељског права мајци. Нема околности, нити је у том правцу дато мишљење органа старатељства и лекара психијатара, које би упућивале на закључак да одлука о поверавању деце мајци на самостално вршење родитељског права није у најбољем интересу деце, односно да има места усвајању противтужбеног захтева којим би се АА у потпуности лишила родитељског права и одредиле мере заштите привремене забране одржавања личних односа мајке и деце.

По становишту Врховног суда, разјашњене су све релевантне чињенице и на тако утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право.

Одлука о доприносу оца децем издржавању правилно је заснована на одредбама чланова 154. став 1, 160. и 162. став 3. Породичног закона. Оваквом одлуком животни стандард деце доводи се у равн животног стандарда оца.

Породичним законом прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи (члан 61. став 1.); да дете које је навршило 15 година живота и које је способно за расуђивање може одлучити о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи (члан 61. став 4.); да дете које је способно да формира своје мишљење има право слободног издржавања свог мишљења (члан 65. став 1); да дете које је навршило десет година живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима (члан 65. став 4); да родитељ који злоупотребљава права или грубо занемарује дужности и садржину родитељског права може бити потпуно лишен родитељског права (члан 81. став 1.); да родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права (члан 82. став 1.); да родитељ који не врши родитељско право може бити лишен права на одржавање личних односа са дететом и права да одлучује о питањима које битно утичу на живот детета (члан 82. став 4); да се питањима која битно утичу на живот детета, у смислу тог закона сматрају: образовање детета, предузимање већих медицинских захвата над дететом, промена пребивалишта детета и располагање имовином детета велике вредности (члан 78. став 4); да тужбу за лишење родитељског права могу поднети: дете, други родитељ, јавни тужилац и орган старатељства (члан 264. став 2); да суд може пресудом у спору за вршење родитељског права одлучити о потпуном или делимичном лишењу родитељског права (члан 273. став 2); да суд пресудом о спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици (члан 273. став 3.).

Са полазиштем на наведене, релевантне одредбе нижестепени судови су правилно закључили да мишљење органа старатељства и извештаји лекара одговарајуће специјалности представљају довољан ослонац за закључак да мајка самостално врши родитељско право у најбољем интересу малолетне деце, да је изостанак контаката оца и малолетне деце резултат његовог ранијег насилног понашања које девојчице вербализују и према њему исказују аутентичан однос, при чему отац осим правних радњи није предузимао акције које би ревитализовале његов однос са децом. Пошто су девојчице адаптиране на нов начин породичног функционисања који се реализује четири године, у потпуности су усмерене на мајку која одговара њиховим потребама у садашњем узрасту, не желе да виђају оца, а малолетна ВВ која има право одлуке изричито одбија могућност успостављања контакта са оцем, побијана пресуда у складу је са најбољим интересом малолетне деце који је као императив одређен чланом 6. Породичног закона.

Тужени-противтужилац, као родитељ који не врши родитељско право делимично је лишен права на одржавање личних односа са децом, али не и права везаних за образовање деце, предузимање већих медицинских захвата, као и за питања везана за промену пребивалишта деце и располагања њиховом имовином велике вредности.

Из изнетих разлога,на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић